

BEJÁRÓ

Pion István

A PINGPONG ÖRÖK?

Adalék a József Attila Kör mibenlétéhez

Terítékre került e hasábokon olyan kortárs irodalmi csoportosulás, amely tulajdonképpen már nem is létezik, és nem túl sokáig élt; olyan is, amely még létezik ugyan, ám alig-alig működik; viszont olyanok is felbukkantak, amelyek élnek és virulnak mint folyóiratok. Most tegyünk az asztalra egy olyat, ami öregnek a maga nemében öreg, de elsőre nem tudjuk teljes bizonyossággal megállapítani, hány éves is valójában. A József Attila Körről van szó.

E szervezet a maga nemében úttörőnek számít; úttörőnek abban az értelemben, hogy ez volt az első olyan írószervezet, amely a fiatal, pályakezdő írók menedékéül szolgált. Elég sokáig volt ezzel egy-magában, kvázi monopolhelyzetben, de így is akadtak történetében olyan események, amelyek a mostani fiatal magyar íróársadalom számára elképzelhetetlenek. Ma már ugyanis nem feltétlenül derogál magunkon viselni a „fiatal író” titulusát, s nem kell szembenéznünk olyan hatalmas akadállyal sem, mint amelyet Aczél György kultúrpolitikai „félisten” jelentett. Azonban e dolgozat megírásakor nem korszellemek és nem történeti áttekintések lebegtek a szemem előtt, hanem a fent nevezett szervezet céljainak felderítése. S ha mégis van benne némi kor(szellem)kép és némi történetiség, az leginkább a JAK által kitűzött célok megvalósításának illusztrációjaként szolgál.

Elsőként éppen az volt a cél, hogy a „fiatal irodalmat” és a „fiatal író” mint címkéket ledobják magukról a kör tagjai: „A »fiatal író«, »fiatal irodalom« szavakat aligha használták valaha is olyan jelentésben, mint amelyben az utolsó évtizedben irodalmunk-

Szilágyi Ákos

ban meghonosodott. A »fiatal« – mostantól nem az »újra«, »újjászületőre«, nem a »másra«, »eltérőre«, »kihívóra«, nem az »egyénire«, »eredetire«, »váratlanra« stb., hanem a »kiskorúra«, »éretlenre«, »kezdetlegesre«, »tömegesre«, »szürkére«, »átlagosra« utal¹ – írta Szilágyi Ákos költő a rendszerváltás előtt majd' tíz esztendővel, és bő tíz-tizenöt évvel azután, hogy megszületett az „arctalan nemzedék” fogalma. A „kiskorúak” tehát nem vállalták fel azokat az előre programozott szerepeket, amiket rájuk osztottak. Éppen ellenkezőleg – maguknak akarták írni saját szerepeiket.

Hányéveskedéseink

1969. Lillafüredi találkozó; a Fialat Írók Munkaközösségének megalapítása

1973. A szervezet felvette József Attila nevét – Fialat Írók József Attila Köre

1979. Lakiteleki találkozó

1980. Szentendrei tanácskozás

1981. március 11. A FIJAK működésének felfüggesztése

1981. július 9. A felfüggesztés eltörlése

1981. A József Attila Kör működési szabályzatának elfogadása, amely autonómiát biztosít a Magyar Írószövetségben belül

1989. szeptember 29. Megalakul a mindentől független József Attila Kör Irodalmi Egyesület

Az évszámokat látva dilemmába eshetünk. Akkor most hány éves is a JAK? Egyáltalán mikor is alakult pontosan? Mivel ezt második blikkre is nehéz eldönteni, segítségül hívtam a kör néhány tagját. Gerevich András költő, műfordító, forgatókönyvíró és szerkesztő, a JAK volt elnöke a következő megállapításra jut: „*A JAK 1989-ben vált független szervezetté, ezért az elődöm, Menyhért Anna 2004-ben tartott egy rendezvényt 15 éves a JAK címmel. Ennek folytatásaként terveztük, hogy tartunk 2009-ben egy 20 éves a JAK programot, de persze a valóságban ez egy téves időszámítás*”. Gerevich szerint ugyanis a JAK a függetlenség előtt hivatalosan az Írószövetségben belül a fiatal írók szekciója volt, s a legfontosabb szerepet éppen a '70-es és '80-as évek-

1 SZILÁGYI Ákos, „*A fiatal irodalom*” mint megtévesztés és bamis tudat = *Fasírt avagy viták a „fiatal irodalomról*”, szerk. DÉRCZY Péter, Magvető, Budapest, 1982, 80 (JAK Füzetek I.).

ben töltötte be, amikor a politikai ellenállás egyik fórumaként is működött, a rendszerváltás után pedig ezt a szerepét logikusan elvesztette. „Az egyik JAK-táborban szerveztem egy beszélgetést a JAK '80-as évekbeli történetéről, amit végül az egyik résztvevő miatt elhalasztottunk, pedig egykori minisztériumi kádereket is meghívtam, akiknek éppen a JAK felügyelete volt a szerepe az egypártrendszer ideje alatt. Szintén felkértem Németh Györgyöt, aki korábban a *Mozgó Világ* történetét kutatta és írta meg könyvben, hogy írja meg a JAK történetét is.” Ahogy mi is, úgy a volt elnök is igyekezett tehát megtalálni a választ a kérdésre.

Balogh Endre író és szerkesztő, a JAK jelenlegi elnöke a Litera.hu felkérésére írt netnaplójában így szól erről: „Volt egy lillafüredi találkozó (1969. augusztus 29–30-án = augusztus vége, ugye a JAK-tábor miatt ma is ismerős az időpont?), ennek hatására az Írószövetség titkársági ülésen (már szeptember 23-án) megalakította a Fialat Írók Munkaközösségét. Az Írószövetség megpróbálta szembeállítani a benyalókat (nem tudom, kik voltak ezek) és a rebelleket („Weöres–Tandori vonal”, Petriék), de nem sikerült, így alapított egy munkaközösséget, amit aztán tényleg átvettek a fiatalok. Aztán ennek köze lett a *Mozgó Világ* 1971-ben történt megalakításához. 1973 óta a szervezet a FIJAK – Fialat Írók József Attila Köre néven ismert. A '80-as szentendrei találkozó után, 1981-ben megkapja, kikaparják neki, elnyeri végleges nevét: JAK (József Attila Kör), január végén őket választották vezetőknek: Csordás Gábor, Elek István, Kulcsár Szabó Ernő, Lezsák Sándor, Reményi József Tamás, Szilágyi Ákos, Tóth Erzsébet, Zalán Tibor és Zelei Miklós. Aztán márciusban betiltották, újraindult, majd 1982-ben létrejött a JAK-füzetek sorozat a *Fasírt avagy viták a „fiatal irodalomról”* című kötettel. 1989-ben megalakult a minden tekintetben mainak vehető JAK (József Attila Kör Irodalmi Egyesület) mint független szervezet. Azóta, a fosztóképző (= népi) nélküli demokráciában folyamatos a munka”.² Balogh megítélése szerint az Írószövetség hatalmi szavára alakult Fialat Írók Munkaközösségével nem vállalható a teljes jogfolytonosság, azonban az 1981-ben létrejött József Attila Körrel már igen.

Csak hogy bonyolítsuk a kérdést, a különböző számítások szerint tehát idén, 2011-ben egyszerre 42 (Fialat Írók Munkaközössége),

2 BALOGH Endre, *Mint különös hírmondó...*, Litera.hu 2009. augusztus 24. (www.litera.hu/netnaplo/mint-kulonos-hirmondo).

38 (Fiatal Írók József Attila Köre), 30 (József Attila Kör) és 22 (József Attila Kör Irodalmi Egyesület) éves lesz a JAK.

Természetesen van, aki ennél jóval egyszerűbben látja a problémát. Arra a rövid kérdésre, hogy hány éves a JAK, Krusovszky Dénes költő, kritikus és műfordító, a JAK világirodalmi sorozatának egyik szerkesztője tömören foglalta össze válaszáat: „*A JAK tavalyelőtt volt 20 éves, legalábbis független szervezetként, de már azt megelőzően is működött két évtizedet, csak hogy akkor még az Írószövetség részeként. Számomra tehát 22*”.

A kérdésben egyébként érdekes vita alakult ki még 2009-ben az Élet és Irodalom hasábjain, nem mellőzve a kellő iróniát sem. Akkor Szilágyi Ákos jelentkezett, hogy az annyi bizony nem annyi, hanem amannyi.³ A polémiába aztán Gerevich András akkori JAK-elnök és Urfi Péter – aki Krusovszky Dénessel együtt szintén a JAK világirodalmi sorozatának szerkesztője – szállt be.⁴ Ennek eredménye az lett, hogy a *20 éves a JAK* elnevezés mellett teret kapott a *20 + 20 éves a JAK* és a *20 (+8 +12) éves a JAK* is.

Gerevich András

Céloskodásaink

Hogy mire is jó egy olyan szervezet, amelynek írók a tagjai (minek nevezzek: szövetség, társaság, kör, szakszervezet stb.), elsősre nem olyan nehéz kitalálni. Sorolhatók is a válaszok: az érdekképviselettől a közösségi léten át a bemutatkozási lehetőségig igen szerteágazó pozitívumokkal bírhat egy ilyen tömörülés. A JAK alapszabályában megfogalmazott célok a következők: „A kortárs – hazai és határon túli – magyar irodalom és kulturális élet érdekében közhasznú tevékenység folytatása: az irodalmi élet szervezése, a kortárs irodalom

3 SZILÁGYI Ákos, *Egy kis ünneprontás*, Élet és Irodalom 2009. április 17. (http://es.hu/2009-04-20_egy-kis-unneprontas-).

4 GEREVICH András, *20 + 20 éves a József Attila Kör*; Élet és Irodalom 2009. április 24. (http://es.hu/2009-04-29_20--20-eves-a-jozsef-attila-kor-); URFI Péter, *Egy kis hitelrontás*, Élet és Irodalom 2009. április 24. (http://es.hu/2009-04-29_egy-kis-hitelrontas-).

népszerűsítése, a fiatal írók menedzselése, pályakezdésük segítése, a pályájuk elején járó írók munkájának támogatása, bemutatkozási, publikálási lehetőségek teremtése, a kortárs irodalom helyzetének, eredményeinek vizsgálata és kutatása, a kortárs irodalom külföldi megismertetésének elősegítése, a kortárs magyar és a kortárs külföldi irodalom párbeszédének fejlesztése, a kortárs irodalom és a fiatal írók érdekeinek képviselete. E cél érdekében a JAK vállalja szakmai programok (felolvasások, könyvbemutatók, előadások, konferenciák, vitafórumok, szakmai táborok, körutak, tanulmányutak) és a nagyközönségnek szóló irodalmi, kulturális rendezvények szervezését, könyvek és folyóiratok kiadását, valamint szerepet vállal a szakmai döntéshozó fórumokon, intézményesen részt vesz a kulturális és irodalmi élet hazai és nemzetközi testületeiben, kuratóriumaiban és szakmai kollégiumaiban. A JAK együttműködik minden olyan hazai és külföldi egyesülettel, szervezettel és magánszeméllyel, akik céljai megvalósítását segítik. A JAK kiemelt feladatának tartja a határon túli magyar kortárs irodalom hazai képviseletét, a határon túli magyar irodalmi szervezetekkel való kapcsolattartást és együttműködést”.

E célokat aztán az elnökség mérlegre teszi. Gerevich András három éves elnöksége alatt (2006–2009) talán az egyik legfontosabb eredmény, hogy a JAK számos kisebb-nagyobb külföldi, nemzetközi fesztivállal kötött együttműködési megállapodást, így e fesztiválokra ők küldhettek résztvevőket. Továbbá beindultak a rendszeres erdélyi, felvidéki és vajdasági felolvasások is, amelyek lehetőségként korábban nem léteztek. A közösségi élet is új erőre kapott: négy pár pályázott a JAK-füzetek és három pár a JAK világirodalmi sorozat szerkesztői pozícióira – Gerevich tudomása szerint ilyen sokan sem előtte, sem utána nem pályáztak.

Balogh Endre 2012-ig tölti be az elnöki tisztséget. Szerinte elődei gazdag örökséget hagytak rá, már ami a szabad művészet művelését és kereteinek megteremtését illeti. Tehát sok mindent „csak” tovább kell vinnie. Úgy látja, óriási élénkülés tapasztalható a programszervezés terén. Tavaly Kelet- és Dél-Magyarország volt a fókuszban: „Budapest mellett elsősorban Szegeden, de Deb-

Balogh Endre

recenben is bibetetlenül beindult az élet, legalábbis ez az ősz ezt mutatta” – mondja Balogh. Időközben létrejött a JAK új honlapja (www.jozsefattilakor.hu), a JAK-füzetesek pedig jelentős figyelmet kapnak egyrészt a programokon, másrészt a recepcióban. Azonban van valami, ami sokat változott elnöki pályázata óta: úgy gondolta, a honlap fóruma majd jó eszköz lesz a tagok közti kommunikáció aktívabbá tételére, de a Facebookkal akkorát változott a világ, hogy a honlap csak kis szelete lehet az interaktivitásnak, és a másutt zajló folyamatokat nem könnyű átlátni. Azt például maga is tapasztalja, hogy akik a JAK-tagok közül aktívan figyelik a fiatal irodalmi mozgásokat, azok minden idegszálukkal egymásra koncentrálnak, vagyis a friss erőre. Külön eredményként könyveli el, hogy az ösztöndíjak odaítélésénél elég jól sikerült érvényesíteniük a saját kötet meglétének kritériumát. A teljesítmény így mérhető, ami a szubjektív döntéseknek egyfajta korlátot szab. Kiemelt figyelmet fordít a felmerülő igényekre is, így az elnökséggel – azon keresztül pedig a tagsággal – való közös munka szerinte igen finommá vált. Ezt jelzi, hogy újra elindították a JAK kritikai beszélgetéssorozatát, az ImPulzust. Lényegesnek látja azt is, hogy jelentősen javult az együttműködés a négy legnagyobb írószervezet között (Magyar Írószövetség, Szépirók Társasága, Fiatal Írók Szövetsége, József Attila Kör), hiszen olyan célokat sikerült találniuk (például a Márai-program és más irodalompolitikai ügyek), amelyek mentén meg lehetett szervezni a közös kiállást.

A Fiatal Írók Szövetségének előző elnöke, Bednatics Gábor tagja a JAK-nak is (ahogy Balogh Endre is tagja a FISZ-nek). Hogy mindez miért alakult így, arra egyszerű a válasz: mert a JAK hamarabb létezett, s mint ilyen, ez volt az egyetlen fiatal írókat tömörítő szervezet. Bednatics egyébként 1997-től JAK-tag, a FISZ pedig 1998-ban alakult. '97-es belépését így indokolja: *„Egyrészt akkor még úgy gondolkodtunk az irodalmi szervezetekről – és csak reményeimet tudom kifejezni, hogy ez most is így van –, hogy színvonalas társasághoz tartozni, ami ilyen meghatározott módon szerveződik, mindenképpen jó. Az ismerőseim pedig vagy már eleve tagok voltak, vagy éppen szerettek volna belépni. Ez tebát természetesnek tűnt*”. Neki is feltettem a kérdést, hogy akkor most hány éves a JAK, amire a következőképpen reagált: *„az első JAK-füzet megjelenését tartom születési évnek, 1982-t, tebát idén 29 éves lesz*”. Szerinte a JAK időközben felszínre kerülő változásait leginkább az elnökök tevékenysége befolyásolta. Amióta csak ismeri a szervezetet, a JAK-nak megvolt a maga jól behatárolt tevé-

kenységi köre, megvoltak a rendezvényei, amelyek megörökölt módon tulajdonképpen még most is léteznek. Még mindig megjelennek a fiatalabb arcok is, és mint mindig, az az idősebb generáció is jelen van – JAK-táborokban, más helyeken –, amelynek tagjai már formailag ugyan nem tartoznak a JAK-hoz, mégis ugyanúgy pingpongoznak, mint húsz évvel ezelőtt.

Természetesen nem mehettem el a JAK és a FISZ viszonyának kérdése mellett sem. Erről így vall a FISZ korábbi elnöke: *„Mindenképpen egy jó értelemben vett, egészséges versenyszituációról van szó, ami bizonyos szinteken együttműködéssel párosul. Ez nem azt jelenti, hogy két szomszédvárként állunk szemben egymással, hiszen rengeteg átfe-
dés van a tagjaink tekintetében. Nálunk nem történt meg például az, ami az Írószövetség és a Szépírók Társasága között ment végbe: nem voltak kilépések, átlépések stb. Tehát annak, hogy megalakult a FISZ, politikai vagy etikai üzenete nem volt – még ha sokan ekképp is fogták/fogják föl –, hanem egészen egyszerűen fiatalok próbálkozásáról van szó: van, aki itt találja meg a helyét, van, aki ott, s van, aki mindkettőben. Úgy barcolunk közös célokért tehát, hogy közben verseny van közöttünk. Mi a JAK-ra partnerként, egyszersmind versenytársként tekintünk. Létezett persze olyan felfogás, amely a FISZ JAK-fóbiájáról szólt, de ezt a gyakorlatban sosem tapasztaltam.”*

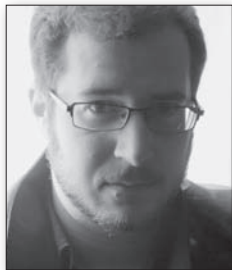
Érdemeskedéseink

A József Attila Kör egy tulajdonképpeni érdekérvényesítő szervezet, amelynek elsődleges célja a fiatal, pályakezdő írók munkájának segítése. Hogy ezt miként teszi, milyen programok mentén, milyen közösségi légkörben, az egyáltalán nem mellékes. Gerevich András szerint mindenképpen érdemes egy ilyen szervezet tagjává válni, hiszen a pályakezdők munkájának segítésébe beletartozik az íróiskola is, amelynek keretei között elismert szerzők vesznek részt a fiatalok írásainak alakításában és technikájuk fejlesztésében, de ugyanúgy része, hogy a JAK-füzetek sorozatban a legígéretesebb fiatal szerzők kötetei jelenhetnek meg. A rendezvények adnak lehetőséget a fiatal szerzőknek a szélesebb közönség előtti bemutatkozásra, illetve talán a legfontosabb, hogy a nagyobb programok keretében, mint a szigligeti tábor, megismerik egymást és az idősebb generációkat, azaz a JAK vezetői őket az irodalmi életbe, közösséget teremt. Hogy ki

mennyire él ezekkel a lehetőséggel, mindenkinek a maga dolga, de a legfontosabb, hogy a JAK megteremti a fiatal írók számára ezeket a lehetőségeket.

Amikor Balogh Endrét kérdeztem arról, miért érdemes taggá válni, személyes élményeit vette elő. Nagyon hosszú ideig egyetlen irodalmi szervezetnek sem volt tagja. Aztán egyszer csak találkozott Karafiáth Orsolyával, aki, mint kiderült, épp a Furtwängler Társaság üléséről érkezett. *„Mondtam neki, hogy Orsi, te nem vagy zenész, és Furtwängler meg Wagner nagyon komoly dolog! Erre ő a legtermészetesebb módon azt válaszolta, hogy hát be kell lépni mindenbova. Így beléptem a JAK-ba és FISZ-be is, de sokáig nem igazán aktivizálódtam, nem használtam ki a JAK által adott lehetőségeket. Igazából akkor lett értelme az itteni életnek, amikor Pollágh Péterrel elkezdtuk szerkeszteni a JAK-füzeteket, amikor megszerveztük Darabos Enikővel a JAK Tanulmányi Napokat, majd amikor elnök lettem. Ma látom, hogy vannak olyan tagok, akik tudják »használni« a szervezetet, és vannak, akik nem tudják vagy nem akarják. Én az utóbbiakat is igyekszem bevonni az irodalmi vérkeringésbe. Amióta azt tapasztalom, hogy a JAK mennyi mindenre képes, azóta meghatározódott az a potenciál, hogy általam is minél élénkebb legyen az irodalmi élet”.*

Krusovszky Dénes éppen azért választotta a JAK-ot, mert a szervezet szerzteágazó profillal rendelkezik. Amikor jelentkezett, rendkívül fontos volt számára, hogy egy valóban működő szervezet tagja legyen, és az ne csak egy egyszerű tagsági viszonyt jelentsen. A JAK könyvkiadással és programszervezéssel is foglalkozik, ráadásul a kortárs külföldi folyamatokra is figyel, amit Krusovszky más magyar irodalmi szervezettől nem látott ilyen szinten az utóbbi időben. *„Egyébként pedig mulatságnak se rossz a JAK-tagság, bekerülni egyfajta körbe, főleg amikor még fiatal az ember és keresi a helyét”* – tette hozzá.

Krusovszky Dénes

A már említett Szilágyi Ákos, egykori JAK-titkár természetesen ezt merőben másként látja. Más a kor, más a felhozatal, más a politikai, de más az irodalmi berendezkedés is a rendszerváltás előtti időkhöz képest. A kultúrpolitika ugyanis akkor integrálni igyekezett a különböző állami intézményekbe – akár folyóiratokon, akár szervezeteken keresztül – az írókat. De mindig feltűntek olyan fiatallem-

berek, akik szeretnek kopogtatni, akik szeretik saját magukra szabni a köpönyeget. Szilágyi azt mondja, azért volt érdemes a FIJAK-ból JAK-ot csinálni, „mert harcolni kellett a »fiatal írók« titulusa ellen: egyfajta emancipációs küzdelem folyt, tulajdonképpen már ’73-tól kezdve, a Fiatal Írók Munkaközösségéből lett FIJAK indulásától. Akkor semmit sem lehetett csinálni, maximum kívárni azt, amíg valaki meghal, vagy pedig mint inas, valamicskét csinálgatni. Ez sohasem tetszett. Főleg egy ’68-as szolidaritási indíttatás után. Állandóan folyt a szabadságharc azért, hogy legyen saját folyóiratunk, legyen saját kiadónk, szervezetiünk, amit sohasem sikerült elérni. Még 1981-ben sem, csupán tettünk egy nagy lépést az autonómia felé, kiegyezve, elfogadva a létező kereteket, viszont egy új stratégiát kezdeményezve, ami sem az állami, sem az ellenzéki stratégiához nem hasonult, ugyanis a civil társadalomból építkeztünk. Szóval ez tulajdonképpen egy szabadságharc volt, amelyben a különféle irányzatok össze tudtak fogni egymással”.

Olyannyira sikeres volt az összefogás, hogy egy halmazon belül találjuk többek között Lezsák Sándort, Tamás Gáspár Miklóst, Csengey Dénest és Elek Istvánt is. A fiatalos lendület, a „személyi állomány” és a szoros kapcsolat új tárgyalási stílust hozott magával, aminek az lett az eredménye, hogy a kör felfüggesztésre ítéltetett: még Aczél Györggyel, a Kádár-korszak kulturális életének legfőbb ideológusával és irányítójával sem voltak hajlandók négy szemközt tárgyalni. Mindenhová legalább hárman-négyen mentek, hogy ne lehessen kijátszani egymás ellen az együvé tartozókat. Mindenhol azt képviselték, hogy „mi mi vagyunk, de nem mondjuk azt, hogy ti ne legyetek”. Nem akarták fölszámolni a rendszert, csak engedélyt akartak arra, hogy a saját érdekeiket képviseljék: hogy szűnjön meg a FIJAK méltóságnélkülisége, hogy szűnjön meg a fiatal írók leminősítése és kirekesztése. Egy egész konferencia szólt erről 1980-ban Szentendrén; Szilágyi Ákos ott mondta el „A fiatal irodalom” mint megtévesztés és hamis tudat című előadását. De az első lakiteleki találkozó is például a FIJAK kezdeményezése volt. „Mindenki egy hajóba ült be. Aztán persze ki is szálltunk belőle, és ez most már jóvátehetetlen, de hogy az új nemzedékkel mi történik, azt én nem tudom megítélni, azonban az ideologizált szembenállás talán kevésbé lesz érzékelhető – mondja Szilágyi. – Azért volt érdemes ezt az egészet létrehozni, mert az Írószövetségen belül autonóm helyzetbe kerültünk, nem voltunk kitéve a titkárság kénye-kedvének, a választmány gyakorolt felettünk egy bizonyos felügyeletet, de a választmányi üléseknek megbívtottjai lettünk.

Lett saját kiadványunk, a mai is élő JAK-füzetek, és nem akármik jelentek meg ebben a sorozatban. Végül sikerült kimozognunk, hogy saját irányzatunk legyen.” Szilágyi szerepe ebben annyiban merült ki, hogy miután 1979-ben még nem vállalta a titkári teendőket, elkezdtek egyengetni az autonómia felé vezető utat. Aztán 1980 végén már titkárként tűnt föl, s odáig vitte az ügyeket, hogy 1981-ben felfüggesztették a FIJAK működését, ami ugyan váratlanul érte a tagságot, „de végül is együtt maradtunk, és sikerült visszahozni a labdát a gólvonalról. Nem volt gyerekjáték átvészelní azt az időszakot; terápiás jelleggel vezettem akkor egy naplót, s az alapján egyszer talán megírom én is a történeteket”.

*

Mindazt a hosszadalmas folyamatot, amely mára egyértelműsítette a cselekvési lehetőségek szabadságát és a fiatal irodalomnak, a fiatal íróknak kijáró figyelmet, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, amikor olyan, ma már természetesen vehető eseményre gondolunk, mint például egy újabb JAK-füzetes szerző bemutatkozása. Hiszen nem volt ez mindig így.

S ahogy csupán szemezgetünk a számok közül – 1981-ben 133, 2004-ben 275, 2010-ben pedig már 319 tagja volt a József Attila Körnek –, nyilvánvalóvá válik, hogy lassan, de biztosan emelkedik azoknak a száma, akik várnak valamit ettől a szervezettől. A folyamatos megújulási lehetőségek biztosítottak, az irodalom köreibé történő belépéshez pedig minden ajtó kinyílni látszik. Már csak a tehetség az, ami gátat szabhat – vagy éppen fordítva, további gátakat lebontva juthat el a literatúra legbelsőbb, legféltettebb szférájába.

Végezetül csak remélni tudom, hogy a Gerevich András által is említett Németh György mihamarabb kezünkbe adja a József Attila Köréről készülő könyvét. Amikor Szilágyi Ákossal beszéltem, az ő asztalán már ott volt egy kézirat...